

آیا حدیث غدیر به خاطر ماجرای جیش یمن از سوی پیامبر صلی الله علیه و آله صادر گردید؟

پاسخ:

ابتدا شرحی نسبت به جریان جیش یمن داشته باشیم که چگونه برخی آن را به غدیر مربوط می کنند:

ابن کثیر در کتاب البداية والنهاية می گوید:

والمقصود أن عليا لما كثر فيه القيل والقال من ذلك الجيش بسبب منعه إياهم استعمال إبل الصدقة

واسترجاعه منهم الحلل التي أطلقها لهم نائبه وعلي معذور فيما فعل لكن اشتهر الكلام فيه في الحجيج فلذلك

والله أعلم.

البدایة والنهاية، ج ۵، ص ۱۰۶

مقصود از حدیث غدیر این است که مردم گفتار نادرستی نسبت به امیرالمؤمنین داشتند، به خاطر این

که سپاه از شتران بیت المال و از لباس های بیت المال به تن کرده بودند امیرالمؤمنین از این کار آن ها جلوگیری

کرد و با تندي با صحابه برخورد.

بعد می گوید: این عمل علی کار خوبی بوده است و معذور بوده است؛ ولی در میان حجاج این قضیه

مشهور شد.

در ادامه ابن کثیر این ماجرا را این گونه به غدیر ربط می دهد:

لما رجع رسول الله من حجته وتفرغ من مناسكه ورجع إلي المدينة فمر بغدير خم قام في الناس خطيبا

فبرأ ساحة علي.

البدایة والنهاية، ج ۵، ص ۱۰۶

بعد از این که پیغمبر حجة الاسلام را انجام دادند و از مناسك حج فارغ شدند و به طرف مدینه می آمدند

و گذرشان به غدیر خم افتاد، آنجا خطبه خواندند و علی بن ابی طالب را نسبت به این بد بینی هایی که صحابه

داشتند، مبرا ساخت.

پاسخ اول:

مسافرت امیرالمؤمنین علیه السلام به یمن در سال ۸ هجری بوده است و خطبه غدیر سال ۱۰ هجری بوده است.

زینی دحلان که مفتی مکه مکرمه است می‌گوید:

لم یکن سنة عشر إنما کان سنة عشر بعثه إلی بني مذحج، و أما بعثه إلی همدان فکان سنة ثمان بعد فتح مکه.

السيرة النبویه، زینی دحلان، ج ۲، ص ۳۷۱

این که در تاریخ آمده است که علی بن ابی طالب سال ۱۰ برای فتح یمن رفته است، این هیچ ارتباطی ندارد و خیالی بیشتر نیست و کسانی که گفته‌اند، دچار توهم شده‌اند؛ چون رفتن علی به همدان برای فتح یمن، ارتباطی با سال ۱۰ نداشته است؛ بلکه در سال ۱۰ علی را به سوی قبیله مذحج بعد از فتح مکه فرستاد.

پاسخ دوم:

کسانی که از امیرالمؤمنین علیه السلام کدورت و شکایت داشتند، شکایت خود را در مدینه خدمت پیامبر صلی الله علیه و آله مطرح کردند و پیامبر صلی الله علیه و آله همان وقت پاسخ آن‌ها را داده است. در کتاب معجم اوسط طبرانی آمده است از قول بریده که می‌گوید: خالد به من دستور داد که به مدینه برو و به پیغمبر خبر بده در رابطه با آنچه که علی انجام داده است:

فقدمت المدينة ودخلت المسجد ورسول الله صلي الله عليه وسلم في منزله وناس من أصحابه علي بابه فقالوا ما الخبر يا بريدة فقلت خير فتح الله علي المسلمين فقالوا ما أقدمك قال جارية أخذها علي من الخمس فجئت لأخبر النبي صلي الله عليه وسلم قالوا فأخبره فإنه يسقطه من عين رسول الله صلي الله عليه وسلم

المعجم الأوسط، ج ۶، ص ۱۶۲

بریده می‌گوید: من وارد مدینه و داخل مسجد النبی شدم و تعدادی از صحابه هم دم در مسجد نشسته بودند، صحابه گفتند: چه خبر؟ گفت: خوش خبر هستم، خدا به مسلمان‌ها پیروزی عنایت کرد، گفتند: پس چرا تو زودتر، قبل از این که سپاه بیاید به مدینه آمی؟ گفت: کنیزی را علی بن ابی طالب از خمس برای خودش گرفته است و استفاده شخصی کرده و تصرف در بیت المال کرده است، من هم آمده‌ام به پیغمبر خبر بدهم که این داماد شما از خمس کنیزی را گرفته است، صحابه گفتند: برو به پیغمبر خبر بده که علی کنیزی را گرفته است و تصرف کرده است، اگر این خبر را بدهی، علی از چشم پیغمبر می‌افتد.

در روایت ابن ابی شیبیه آمده است:

فتعاقد أربعة من أصحاب رسول الله صلى الله عليه وسلم إذا لقينا رسول الله صلى الله عليه وسلم أخبرناه

بما صنع علي

مصنف ابن ابی شیبیه، ج ۶، ص ۳۷۲ و اسد الغابه، ج ۴، ص ۱۱۶

چهار نفر از صحابه پیامبر با هم پیمان بستند که از علی بن ابی طالب پیش پیغمبر سعایت کنند.

ذهبی در تاریخ الاسلام می‌گوید:

فأصاب علي جارية فتعاقد أربعة من أصحاب رسول الله صلى الله عليه وسلم لنخبرنه.

تاریخ الإسلام، ج ۳، ص ۶۳۰

علی بن ابی طالب نسبت به آن کنیزی که از غنائم قرعه به نام او افتاده بود، تصرف کرد و چهار نفر از

صحابه با هم عهد و پیمان بستند که نزد پیغمبر بیایند و از علی شکایت کنند.

در اینجا همپیمان شدن صحابه بر علیه امیرالمؤمنین علیه السلام برای این که ایشان را نزد پیامبر صلی

الله علیه و آله خراب کنند به وضوح به چشم می‌خورد که این چیزی جز حسادت این صحابه به امیرالمؤمنین علیه

السلام نیست؛ در حالی که اهل سنت همین افراد را ستاره‌های آسمان و عامل هدایت می‌دانند.

پیامبر صلی الله علیه و آله می‌فرماید:

ما تریدون من علي علي مني وأنا منه، وهو ولي كل مؤمن بعدي.

تاریخ الإسلام، ج ۳، ص ۶۳۱

از جان علي چه مي خواهيد؟ علي از من پيغمبر است و من پيغمبر از علي هستم و او ولي امر تمام

مؤمنين بعد از من است.

خود ذهبي هم در رابطه با سند اين روايت مي گويد:

أخرجه أحمد في المسند والترمذي، وحسنه والنسائي.

تاریخ الإسلام، ج ۳، ص ۶۳۱

احمد در مسندش و ترمزي هم نقل کرده است و گفته است که روايت حسن و معتبر است و نسائي هم

نقل کرده است.

در برخی عبارات هم آمده است که پيامبر صلی الله عليه و آله به شدت از اين شکايت برخی از صحابه

خشمگين شدند:

بريده مي گويد: وقتي که خدمت پيغمبر رسيدم و نامه خالد را به پيغمبر دادم:

فَرَأَيْتُ الْعُضْبَ فِي وَجْهِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

مسند أحمد بن حنبل، ج ۵، ص ۳۵۶ و سنن النسائي الكبرى، ج ۵، ص ۱۳۳

غضب و خشم را در چهره پيغمبر ديدم.

بعد مي گويد:

فقلت يا رَسُولَ اللَّهِ هَذَا مَكَانُ الْعَائِذِ بَعَثْتَنِي مَعَ رَجُلٍ وَأَمَرْتَنِي أَنْ أُطِيعَهُ فَفَعَلْتُ مَا أُرْسِلْتُ بِهِ فَقَالَ رَسُولُ

اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا تَقْعُ فِي عَلِيٍّ فَإِنَّهُ مِنِّي وَأَنَا مِنْهُ وَهُوَ وَلِيُّكُمْ بَعْدِي وَأَنَا مِنْهُ وَهُوَ وَلِيُّكُمْ بَعْدِي.

مسند أحمد بن حنبل، ج ۵، ص ۳۵۶ و سنن النسائي الكبرى، ج ۵، ص ۱۳۳

من پناه می‌برم از اینکه موجب غضب شما شدم، یا رسول الله من را با خالد فرستادی و دستور دادی که از او اطاعت کنم و فرمانده من بوده است و نامه را او نوشته است، رسول الله فرمود: در رابطه با علی حرف بد نزن؛ چون علی از من است و من از علی هستم و او ولی شما بعد از من است.

در روایتی که طبرانی از بریده دارد می‌گوید:

فخرج مغضبا وقال ما بال أقوام ينتقصون عليا من ينتقص عليا فقد انتقصني ومن فارق عليا فقد فارقتني

إن عليا مني وأنا منه.

المعجم الأوسط، ج ۶، ص ۱۶۲

از حجره خودشان در حال غضب بیرون آمد و فرمود: کسانی که از علی بدگویی می‌کنند و تنقیص می‌کنند، چه شان است؟ هر کس از علی بدگویی کند و علی را تنقیص کند، من پیغمبر را تنقیص کرده است و هر کس از علی جدا شود، از من جدا شده است.

در همین ماجرای جیش یمن هم پیامبر به ولایت امیرالمؤمنین علیه السلام اشاره کرده است.

در رابطه با ماجرای جیش یمن آیت الله دکتر حسینی قزوینی کتابی به زبان عربی نوشته‌اند که برای

مطالعه بیشتر می‌توانید به لینک زیر مراجعه کنید:

[دانلود کتاب "حدیث غدیر و شبهة شکوی جیش الیمن"](#)

موفق و مؤید باشید

گروه پاسخ به شبهات

مؤسسه تحقیقاتی حضرت ولی عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف)